

ΛΟΓΟΣ ΚΑΤΗΧΗΤΗΡΙΟΣ
ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΝΑΡΞΕΙ
ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΗΣ

+ Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ

ΕΛΕΩΙ ΘΕΟΥ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ - ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩΙ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ,
ΧΑΡΙΣ ΕΙΗ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΚΑΙ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ,
ΠΑΡ' ΗΜΩΝ ΔΕ ΕΥΧΗ, ΕΥΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΣΥΓΧΩΡΗΣΙΣ

* * *

Τιμώτατοι αδελφοί Αρχιερείς καί τέκνα ἐν Κυρίῳ εὐλογημένα,

Ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ τῆς ἀγάπης μᾶς ἠξίωσε καί πάλιν νά εἰσέλθωμεν εἰς τήν ψυχοφελῆ περίοδον τοῦ Κατανυκτικοῦ Τριωδίου καί νά φθάσωμεν εἰς τήν Ἁγίαν καί Μεγάλην Τεσσαρακοστήν, εἰς τό πλήρες ἄνωθεν δωρημάτων καί σταυροαναστασίμου εὐφροσύνης στάδιον τῶν ἀσκητικῶν ἀγώνων. Κατά τό εὐλογημένον αὐτό διάστημα ἀποκαλύπτεται εὐκρινῶς ὁ πνευματικός πλοῦτος καί ὁ δυναμισμός τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς καί ἡ σωτηριολογική ἀναφορά ὄλων τῶν ἐκφάνσεών της.

Πολλά ἐδιδάχθημεν ἤδη ἐκ τῆς ἀδιεξόδου καί αὐτοδικαιωτικῆς ὑπερηφανίας τοῦ Φαρισαίου, ἐκ τοῦ ἀγόνου ἠθικισμοῦ καί τῆς σκληροκαρδίας τοῦ πρεσβυτέρου υἱοῦ τῆς παραβολῆς τοῦ ἀσώτου καί ἐκ τῆς ἀναληθσίας καί τῆς καταδίκης ἐκείνων, οἱ ὅποιοι ἠδιαφόρησαν διά τούς πεινῶντας, τούς διψῶντας, τούς ξένους, τούς γυμνοῦς, τούς ἀσθενεῖς καί τούς ἐν φυλακῇ «ἐλαχίστους ἀδελφούς» τοῦ Κριτοῦ. Ἐφανερώθη δέ εἰς ὄλους μας ἡ ἀξία καί ἡ ἰσχύς τῆς ταπεινώσεως καί τῆς μετανοίας, τῆς συγχωρητικότητος καί τῆς ἐλεημοσύνης, στάσεων, εἰς τήν καλλιέργειαν τῶν ὁποίων μᾶς καλεῖ μέ ἔμφασιν ἡ Ἐκκλησία κατά τήν ἀρχομένην περίοδον.

Ἡ Ἁγία καί Μεγάλη Τεσσαρακοστή εἶναι καιρός εὐπρόσδεκτος πνευματικῆς, ψυχικῆς καί σωματικῆς καθάρσεως καί γυμνασίας, διερχομένων, ὡς ἠκούσαμεν εἰς τήν πρό ὀλίγου ἀναγνωσθεῖσαν εὐαγγελικὴν περικοπὴν, διά μέσου τῆς νηστείας, ἡ ὁποία δέν ἐπιτρέπεται νά τηρῆται «πρὸς τό θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις», καθὼς καί διά τῆς συγχωρητικότητος πρὸς τούς ἀδελφούς: «Ἐάν ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τά παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καί ὑμῖν ὁ Πατήρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος»¹. Αὐτό ἐξ ἄλλου ὁμολογοῦμεν

¹ Ματθ. στ', 14.

καθ' ἡμέραν εἰς τὴν Κυριακὴν προσευχὴν μέ τό «ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν»².

Χθές, Σάββατον τῆς Τυροφάγου, ἡ Ἐκκλησία ἐτίμησε τὴν μνήμην τῶν ἐν ἀσκήσει λαμπάντων Ἀγίων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν. Οἱ Ἅγιοι δὲν εἶναι μόνον πρότυπα τῶν πιστῶν εἰς τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς ἐν Χριστῷ καὶ κατὰ Χριστὸν ζωῆς, ἀλλὰ καὶ συνοδοιπόροι, φίλοι καὶ ἀρωγοὶ εἰς τὸν ἀσκητικὸν δόλιχον τῆς νηστείας, τῆς μετανοίας καὶ τῆς ταπεινώσεως. Δέν εἴμεθα μόνον εἰς τὴν προσπάθειάν μας, ἀλλὰ ἔχομεν εὐδοκοῦντα καὶ εὐλογοῦντα τὸν Θεόν καὶ συμπαραστάτας τοὺς Ἁγίους καὶ τοὺς Μάρτυρας, μεσίτριαν δὲ ὑπὲρ πάντων ἡμῶν πρὸς Κύριον τὴν Ἀγιόπρωτον Θεοτόκον. Ἡ ἀγιότης εἶναι τεκμήριον τῆς δυνάμεως τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς συνεργίας τοῦ ἀνθρώπου, ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, διὰ τῆς μετοχῆς εἰς τὰ ἱερά μυστήρια καὶ διὰ τῆς τηρήσεως τῶν θείων προσταγμάτων. Δέν ὑπάρχει «ἀδάπανος εὐλάβεια» καὶ «εὐκόλος Χριστιανισμός», οὔτε «πλατεῖα πύλη» καὶ «εὐχῶρος ὁδός», ἀπάγουσαι πρὸς τὴν οὐράνιον Βασιλείαν³.

Ἡ Ἐκκλησία συνεχῶς μᾶς ὑπενθυμίζει ὅτι ἡ σωτηρία δέν εἶναι ἀτομικόν, ἀλλὰ ἐκκλησιαστικόν γεγονός, κοινόν ἄθλημα. Κατὰ τὴν θεοσκέπαστον Ἀγίαν καὶ Μεγάλην Τεσσαρακοστὴν, ἀποκαλύπτεται ἡ καθοριστικὴ διὰ τὴν πνευματικὴν ζωὴν τοῦ πιστοῦ σημασία τῆς μετοχῆς εἰς τὴν ζωὴν τῆς κοινότητος, εἰς τὴν χριστιανικὴν οἰκογένειαν καὶ τὴν ἐνορίαν ἢ, ἀντιστοίχως, εἰς τὸ μοναστικὸν κοινόβιον. Ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἐξάρωμεν τὴν λειτουργίαν τῆς χριστιανικῆς οἰκογενείας ὡς κοινότητος ζωῆς διὰ τὴν βίωσιν τῆς πνευματικότητος τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς. Ὁ ἐν Ἁγίοις προκάτοχος τῆς ἡμῶν Μετριότητος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος ἀπεκάλεσε τὴν οἰκογένειαν «Ἐκκλησίαν μικράν»⁴. Ὄντως, εἰς τὴν οἰκογένειαν συντελεῖται ἐκκλησιοποίησις τῆς ὑπάρξεώς μας, ἀναπτύσσεται ἡ αἴσθησις τοῦ κοινωνικοῦ καὶ κοινοτικοῦ χαρακτῆρος τοῦ ἀνθρώπινου βίου καὶ τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς, ἡ ἀγάπη, ὁ ἀλληλοσεβασμὸς καὶ ἡ ἀλληλεγγύη, βιοῦνται ἡ ζωὴ καὶ ἡ χαρὰ τῆς συμβιώσεως ὡς θεία δωρεά. Ἡ κοινὴ προσπάθεια ἐφαρμογῆς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ κανόνος καὶ τοῦ ἠθους τῆς νηστείας ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς οἰκογενείας, ἀναδεικνύει τὸν χαρισματικὸν χαρακτῆρα τῆς ἀσκητικῆς βιοτῆς καὶ, εὐρύτερον, τὴν βεβαιότητα ὅτι ὅλα τὰ ἀληθῆ, τὰ σεμνά καὶ τὰ δίκαια εἰς τὴν ζωὴν μας προέρχονται ἄνωθεν, ὅτι, παρὰ τὴν ἰδικὴν μας συνεργίαν καὶ συμβολήν, ὑπερβαίνουν, ἐν τέλει, τὸ ἀνθρώπινως ἐφικτόν καὶ τὰ ἀνθρώπινα μέτρα. Ἐξ ἄλλου, ἡ κοινότης τοῦ βίου, ἡ οὐ ζητοῦσα τὰ ἑαυτῆς πρὸς ἀλλήλους ἀγάπη καὶ ἡ συγχωρητικότης δέν ἀφήνουν χῶρον εἰς τὸν δικαιωτισμὸν καὶ τὴν αὐταρέσκειαν. Ἐκφρασιν αὐτοῦ τοῦ πνεύματος «κοινῆς ἐλευθερίας» καὶ εὐχαριστιακοῦ ἀσκητισμοῦ ἀποτελεῖ ἡ ἀδιάσπαστος σύνδεσις νηστείας, φιλανθρωπίας καὶ μετοχῆς εἰς τὴν ἐνοριακὴν καὶ λειτουργικὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ βίωσις τοῦ «σαρακοστιανοῦ κλίματος» εἰς τὴν χριστιανικὴν οἰκογένειαν ὀδηγεῖ εἰς τὸ βάθος τῆς ἀληθείας τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐμπειρίας καὶ ἀποτελεῖ κοιτίδα καὶ ἀφετηρίαν χριστιανικῆς μαρτυρίας εἰς τὴν ἐκκοσμηκὴν μένην σύγχρονον κοινωνίαν.

Εὐχέσθε, ἀδελφοί καὶ τέκνα, νὰ διατρέξωμεν ἅπαντες μέ ἔνθεον ζῆλον τὸ στάδιον τῆς Ἀγίας καὶ Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς ἐν νηστεία καὶ μετανοία, ἐν προσευχῇ καὶ κατανύξει, εἰρηνεύοντες ἐν ἑαυτοῖς καὶ μετ' ἀλλήλων, κοινωνοῦντες τὴν ζωὴν,

² Ματθ. στ', 12.

³ Πρβλ. Ματθ. ζ', 13-14.

⁴ Ἰ. Χρυσόστομος, Ὑπόμνημα εἰς τὴν πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολήν, κ', PG 62, 143.

ἀναδεικνυόμενοι «πλησίον» τῶν ἐν ἀνάγκαις ἐν ἔργοις φιλανθρώποις, συγχωροῦντες ἀλλήλοις καί δοξολογοῦντες ἐν παντί τό ὑπερουράνιον ὄνομα τοῦ Θεοῦ τοῦ ἐλέους, δεόμενοι Αὐτοῦ ὅπως εὐδοκῆσῃ νά φθάσωμεν κεκαθαρμέναις διανοίαις τήν Ἁγίαν καί Μεγάλην Ἑβδομάδα καί νά προσκυνήσωμεν ἐν χαρᾷ καί ἀγαλλιάσει τήν λαμπροφύρον Ἀνάστασίν Του.

Ἁγία καί Μεγάλη Τεσσαρακοστή ,βκδ' β
† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως
διάπυρος πρὸς Θεόν εὐχέτης πάντων ὑμῶν

Ἀναγνωσθήτω ἐπ' ἐκκλησίας κατὰ τήν Κυριακὴν τῆς Τυρινῆς, ιζ' Μαρτίου, ἀμέσως μετὰ τό Ἱερὸν Εὐαγγέλιον.